

ASSUMPTA SERRA I CLOTA

PROSPECCIONS ARQUEOLÒGIQUES A TAVERTET (OSONA)

Si bé sempre s'ha entès la prospecció arqueològica com el pas previ d'una excavació, la seva finalitat ha anat canviant progressivament fins esdevenir un treball amb entitat i finalitat com a eina per a l'estudi de la distribució de l'espai, l'agrupament o dispersió del poblament, la localització i emplaçament de llocs artesanals, etc.

L'objectiu del meu treball de prospecció va adreçat a l'obtenció d'un mapa de diferents llocs, tants com sigui possible, de l'època baix medieval de la zona de Tavertet, primer, i del Collsacabra (Osona) després. És a dir, mitjançant l'estudi del territori segons la distribució de l'espai en general, cercaré de reconstruir al màxim les relacions entre els llocs d'habitatge i l'economia (masos, pastures, conreus, fonts, rius), entre el poble i l'exterior (camins, ponts) i els seus llocs de producció (molins, forns de ceràmica o teules, ferreries, etc.). O també la relació espai-poder senyorial tenint en compte la distribució de torres o castells segons les distàncies, emplaçaments, muralles, etc. D'altres objectius poden tenir un component més sociològic o de mentalitat, com és la distribució de les tombes en llocs diferents del cementiri parroquial. Serà amb motiu de la recerca d'unitats d'habitatge o de treball, que recorrerem a l'excavació.

Aquest projecte, que no deixa de ser ambiciós, preten ser la interrelació entre el treball documental, ja realitzat pel doctorat, i el treball arqueològic. Pot semblar que una part d'aquest treball només pot ser duta a terme per l'arqueologia, però les dues fonts es necessiten i es complementen; així, la primera notícia dels masos de l'època, ens la facilita la documentació.

Per tots els motius fins ara exposats, podem concloure que el treball ha de consistir en la prospecció arqueològica, i també en l'excavació, posterior per a l'estudi més concret i detallat.

Atès que aquest any és el de la primera campanya, no s'han utilitzat tècniques

gaire sofisticades. Això no obstant, hem tingut en compte la localització dels masos que l'extensa documentació dels que encara ara perduren ens ha facilitat, així com comprovar en molts d'ells els vestigis que encara conserven de l'època estudiada. Però la tasca més pròpia d'aquesta campanya ha estat, la de descobrir alguns dels masos dels quals, tot i ser consignats documentalment, avui solament es conserva la toponímia. Així, doncs, per al treball de prospecció més immediat hem cregut convenient començar a localitzar aquests darrers.

Cal assenyalar, doncs, que per a la prospecció cal utilitzar en cada moment i segons els objectius, el mètode més adient. El punt més important és el coneixement de la zona, tant geològico-físic com pel que fa la distribució de les unitats agrícoles.

Per al mas Clota, per als molins de la riera de Balà, per a la roca d'on s'extreien les rodes dels molins o bé per a algunes tombes excavades a la roca ha estat molt útil el testimoni dels veïns.

Els resultats d'aquesta primera prospecció han sigut la localització clara de la roca on s'extreien les pedres dels molins, dos molins de la Riera de Balà, unes tombes excavades a la roca i els masos Clota i del Sunyer de Baix.

Aquest mas Clota, dividit en diverses habitacions i en dues zones, té una superfície de 5×3.75 m., més 10.20×2.60 m. més 4.30×3 m. tenint en compte les diferents parts en que està distribuït. Les parets, que en alguns llocs arriben a unes alçades de 1.50 m. a 2 m., són força ben construïdes, amb carreus ben tallats. A través de la troballa d'algunes ceràmiques s'ha pogut datar als segles XII-XII.

El mas Sunyer datat als s. XIII-XIV consisteix en un rectangle de 8×3.5 m. i està situat sota una bauma que es utilitzada com una de les parets. Les altres subresurten del terra solament uns 0.5 m. Cal destacar que en aquest espai té l'estructura d'un possible mas adossat a la paret de la roca natural típica del mas alt-medieval, així com assenyalar que unes pedres en un cantó de la paret contrària a la de la roca, semblen talment la llar.